

Og det samme må gælde, hvis kommunerne ikke overholder reglerne og der sker nogle ting. De har vel også i dag et erstatningsansvar. Jeg mener, at det i hvert fald skal ligge helt klart, at hvis de ikke overholder reglerne og der sker nogle ting, må de stå med et ansvar. Men hvis vi herindefra ændrer på grænseværdierne og jorden derfor vil blive betragtet som forurennet, må staten have et erstatningsansvar.

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren og ordførerne for en generel tilslutning til vores forslag. Vi vil selvfølgelig nu nøjere studere udkastet til bekendtgørelse og se, om det så også virkelig lever op til de forudsætninger, vi synes skal være til stede, for at man virkelig kan få gang i noget, som vi finder er meget vigtigt, nemlig at vi får anvendt spildevandsslammet på en økologisk forsvarlig måde.

Det er fuldstændig rigtigt, som ministeren siger, at dette er en stor sag. Det ville være forfærdeligt, hvis det var sådan, at vi ikke kunne bruge vores spildevandsslam. Derfor synes jeg også, at ministeren – når han netop understreger, at der kan være tale om milliardinvesteringer, hvis vi skal til f.eks. at behandle det i forbrændingsanlæg og den slags ting, hvilket i øvrigt økologisk set er helt uforsvarligt – måske burde være lidt mere åben over for at se på den del af vores forslag, der handler om erstatningsansvar, for det er jo præcis det, der gør, at der er en tøven blandt landmænd over for at modtage slam. Man er simpelt hen bange for, at dette Folketing pludselig giver sig til at ændre på lovgivningen, og det kan jeg egentlig godt forstå, for det har landmændene været ude for masser af gange. Så jeg håber, at ministeren netop i lyset af sine egne bemærkninger om, hvor store værdier der egentlig står på spil, vil være mere positiv over for den del af det.

Så er jeg i øvrigt meget enig med dem, der har været inde på, at i sidste ende har vi jo nok alle sammen været med til at lave nogle fejlinvesteringer ude omkring i kommunerne. Vi har været så optaget af at skulle rense os ud af problemerne, at vi har bygget store rensningsanlæg, der bevidstløst bare har sammenblandet al form for spildevand, i stedet for at have set noget mere på, at det skulle være en ren teknologisk.

Det hænger måske lidt sammen med den måde, vi har indrettet os på i Danmark i forhold til f.eks. Holland, hvor man faktisk har indrettet sig på en langt mere hensigtsmæssig måde. Der

er ingen tvivl om, at det ville have været meget nemmere at få økologisk forsvarligt slam, hvis vi havde gjort det. Men det er nok et område, hvor vi alle sammen er skyld i fejlinvesteringer, og det er selvfølgelig interessant, hvis H.C. Toft allerede dengang sagde noget om det. Det kan jo så vise, at nogle gange skal vi altså virkelig tænke igennem, hvad det er, vi foretager os.

Men jeg håber, at de positive ord, der har været sagt om forslaget og dets intentioner, også kommer til at afspejle sig i slambekendtgørelsen, for ellers er jeg bange for, at vi ikke får det positive ud af det, som vi gerne skulle have.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Der er to problemer med hensyn til den økonomiske risiko for landmanden. Det ene er det, som hr. Vibjerg og fru Hanne Severinsen nævnte i deres indlæg her til sidst, og om det har jeg sagt, at dér må vi kunne tale om, om der skal være en økonomisk garanti eller, som jeg sagde det, en sikkerhed for, at man ikke efterfølgende ved ændrede normer osv., og hvis man i øvrigt har opført sig forskriftsmæssigt, kan komme til at lide et økonomisk tab. Det er én situation, og den tror jeg vi kan diskutere og forholde os til.

Den anden situation, som jeg synes er meget mere besværlig, er, hvis vi eksempelvis forestiller os en fuldstændig irrationel reaktion på verdensmarkedet, som gør, at man af en eller anden grund ikke vil aftage en afgrøde, som er fremlesket på slam, måske fordi man har dårlige erfaringer i udlandet og ikke har de samme høje normer, som vi har, eller hvad man nu kan forestille sig. Dér ville det nok være helt uoverskueligt at påtage sig nogen form for økonomisk forpligtelse i den sammenhæng.

Men det første, at give en sikkerhed af den ene eller den anden art for, at man ikke efterfølgende kan blive ramt af nogle grænseværdier i forbindelse med jordforureningsgrad osv., synes jeg vi må kunne snakke om.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jamen så synes jeg da, at vi virkelig har opnået noget her i aften, for hvis ministeren går videre ad den vej, tror jeg, at en meget, meget væsentlig del af argumentationen for landmændenes slamboykot falder til jorden, og det kunne måske så være med til at løse nogle problemer.

Hermed sluttede forhandlingen.